

اثرات ضد باکتریایی عصاره هیدروالکی پونه کوهی، مروه تلخ، زرشک وحشی، چای کوهی

محمدحسن مشکی‌باف^۱ (Ph.D)، عباس عبداللهی^{۲*} (M.Sc)، مهدی فصیحی‌رامندی^۳ (Ph.D)، سید جعفر عدنانی‌ساداتی^۲ (M.Sc)، علی مروج^۲ (M.Sc)، شیوا حاتمی^۲ (B.Sc)

- ۱- دانشگاه علوم پزشکی فسا، گروه بیوشیمی
- ۲- دانشگاه علوم پزشکی فسا، گروه میکروبی‌شناسی
- ۳- دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج)، گروه بیوتکنولوژی

چکیده

سابقه و هدف: گیاهان دارویی به دلیل طبیعی بودن، خطرات و عوارض کم، دردسترس و ارزان بودن نسبت به داروهای سنتتیک، مصرف زیادی توسط مردم دارند. بروز مقاومت‌های دارویی علیه داروهای ضد میکروبی شیمیایی، سبب شده است که در سال‌های اخیر به استفاده از گیاهان دارویی در درمان عفونت‌ها توجه زیادی شود. هدف این تحقیق، بررسی اثرات ضد باکتریایی عصاره هیدروالکی پونه کوهی، مروه تلخ، زرشک وحشی، چای کوهی بود. مواد و روش‌ها: عصاره هیدروالکی ۴گونه گیاه بومی شهرستان فسا- فارس، با نام‌های پونه کوهی از جنس *Ziziphora*، چای کوهی از جنس *Stachys*، مروه تلخ از جنس *Teucrium* و زارچ یا زرشک وحشی از جنس *Barberry* استخراج گردید. اثرات ضد باکتریایی این گیاهان توسط روش انتشار از دیسک و تهیه رقت‌های متوالی ارزیابی شد. به منظور کنترل و استاندارد بودن روش، از دیسک‌های آنتی‌بیوتیکی و سویه‌های استاندارد باکتریال استفاده شد.

یافته‌ها: رقت ۱/۸ از عصاره گیاه مروه تلخ و رقت ۱/۴ از عصاره گیاه زارچ در روش تهیه رقت متوالی اثرات مهارکنندگی رشد داشتند. ارزیابی نتایج روش انتشار از دیسک نیز در مقایسه با دیسک‌های آنتی‌بیوتیک، تاثیر این دو گیاه را در مقایسه با دیسک‌های آموکسی‌سیلین، سیپروفلوکساسین، ونکومايسين و ایمی‌پنم، در مقابله با رشد دو سویه *E.coli* ATCC 25922 و *S.aureus* ATCC 25923، نشان داد.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه و مطالعات دیگران نشان می‌دهد که عصاره‌های گیاهان دارویی می‌توانند جایگزین داروهای شیمیایی برای درمان عفونت‌ها شوند. البته همه اثرات این عصاره‌ها باید در *in vivo* و *in vitro* به دقت بررسی شوند.

واژه‌های کلیدی: گیاهان دارویی، اثرات ضد باکتریال، مقاومت دارویی

مقدمه

شواهد به‌جای‌مانده از دوران باستان نشان‌دهنده استفاده انسان‌های اولیه از گیاهان به عنوان دارو در درمان بیماری‌ها است. با گسترش شاخه‌های مختلف علوم، استفاده از مواد شیمیایی در تولید دارو، توجه محققین را به خود معطوف کرد،

اما دیری نپایید که عوارض و ناکارآمدی این داروها دانشمندان را مجدداً مجبور به استفاده از ترکیبات گیاهی در درمان بیماری‌ها نمود [۲،۱]. یکی از مهم‌ترین چالش‌های درمانی، مقابله با بیماری‌های عفونی به دلیل شیوع و گسترش بالای آن‌ها است. پس از شناسایی پنی‌سیلین در دهه ۴۰ میلادی، و